

**អ្នកស្រីបណ្ឌិត ប៉ូលីន ឌីផុន
នាមដើម តាន់ ប៉ូលីន**

(១៩៣៣ - ២០១០)¹

រៀបរៀងដោយ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ យ៉ឹងហុកឌី

បណ្ឌិត ប៉ូលីន ឌី ផុន នាមដើម តាន់ប៉ូលីន កើតនៅក្នុង
ខេត្តកំពង់ស្ពឺនាឆ្នាំ១៩៣៣បានមកសិក្សានៅប្រទេសបារាំងក្នុង
ពេលដែលកម្ពុជាបានឯករាជ្យ។អ្នកស្រីបណ្ឌិតជារុក្ខសាស្ត្រវិទូ ដ៏

---

¹ អានបន្ថែមអត្ថបទ « Elle a relié le végétal et l'humain », Hommage rendu par le journal *Chatomukh*, n° 220, mai 2010.

ល្បីល្បាយនៅកម្ពុជា ក្នុងមជ្ឈដ្ឋានអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវក្នុងផ្នែករុក្ខជាតិវិទ្យានិងធម្មជាតិវិទ្យានៅប្រទេសបារាំងនិងអង្គរជាតិ ។ អ្នកស្រីបណ្ឌិតបានសិក្សាស្រាវជ្រាវលើ ជីវរុក្ខជាតិ នៅកម្ពុជានិងអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ បន្ទាប់ពីបានទទួលសញ្ញាប័ត្របរិញ្ញាប័ត្រវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ នៅមហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រក្រុងប៉ារីសនាឆ្នាំ ១៩៥៩។² អ្នកស្រីបានត្រឡប់ទៅធ្វើការនៅភ្នំពេញជាសាស្ត្រាចារ្យវិទ្យាធម្មជាតិនៅវិទ្យាល័យព្រះស៊ីសុវត្ថិ។ អ្នកស្រីបានរៀបការជាមួយ វេជ្ជបណ្ឌិតទន្តពេទ្យនាម ឌីផុន³ ហើយបានបុត្រី២នាក់(លីនានិងលីសា)រស់នៅប្រទេសបារាំងសព្វថ្ងៃ។

អ្នកស្រីបានត្រឡប់មកប្រទេសបារាំងម្តងទៀតដើម្បីការពារនិក្ខេបបទបណ្ឌិតសាកលវិទ្យាល័យ(Doctorat d'université) នៅសាកលវិទ្យាល័យទូលូស៍(Toulouse) នាឆ្នាំ ១៩៦៩។ ពេលត្រឡប់ទៅកម្ពុជាវិញអ្នកស្រីបណ្ឌិតបានបង្ហាត់បង្រៀននិស្សិតនៅមហាវិទ្យាវិទ្យាសាស្ត្រនាក្រុងភ្នំពេញហើយបានទទួលតួនាទីជាប្រធាន

---

² សូមអាន Chau Seng, *Les élites khmères*, Phnom Penh, coll. Culture et civilisation khmères, 1965, 131 et 149 .

³ សូមអាន Justin Corfield & Laura Summers, *Historical Dictionary of Cambodia*, The Scarecrow Press, Lanham, 2003, p.108. Dy Phon (1932-1979).

កម្មការ “វិទ្យាសាស្ត្រនិងវប្បធម៌” ដោយមានការតែងតាំងពីរដ្ឋាភិបាលជំនាន់នោះ។ វេជ្ជបណ្ឌិត, វិស្វករក្សេត្រសាស្ត្រនិងបក្សបក្សីមួយចំនួនធំ ធ្លាប់ជានិស្សិតចាស់អ្នកស្រីបណ្ឌិតប៉ូលីន ឌីផុន។

អ្នកស្រីបណ្ឌិតត្រូវបានបញ្ឈប់ការងារស្រាវជ្រាវនិងបង្រៀននៅមហាវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ នៅសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ អ្នកបណ្ឌិតនិងបុត្រីបានមករស់នៅប្រទេសបារាំងនាគ្រុនប៉ារីសចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០ ហើយអ្នកបណ្ឌិតបានការពារនិក្ខេបបទបណ្ឌិតតតិយភូមិ(Doctorat de 3ème cycle, ១៩៨១) ហើយទើបញ្ចប់បានការពារនិក្ខេបបទបណ្ឌិតរដ្ឋផ្នែក វិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ (Doctorat d’Etat ès Sciences, ១៩៨៧) នៅសាកលវិទ្យាល័យប៉ារីសទី៦។

អ្នកស្រីបណ្ឌិតបានធ្វើការនៅមន្ទីរពិសោធន៍ក្នុងគាមសាស្ត្រ (Laboratoire botanique) ក្នុងស្ថាប័នដ៏ធំនៅប៉ារីសគឺ សារមន្ទីរជាតិប្រវត្តិសាស្ត្រធម្មជាតិ (Museum National d’Histoire Naturelle)។ នៅក្នុងស្ថាប័ន អ្នកស្រីបណ្ឌិត បានសិក្សា រៀបចំ បញ្ជាក់ តាមប្រភេទ តូចតាមបែបប្រព័ន្ធវិទ្យាសាស្ត្រអន្តរជាតិពីរុក្ខជាតិនៅកម្ពុជានិងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ អ្នកស្រីបណ្ឌិតបានចំណាយកម្លាំងកាយនិងកម្លាំងបញ្ញា អស់រយៈពេលជិតកន្លះសតវត្សរ៍ក្នុងការស្រាវជ្រាវក្នុងមុខវិជ្ជានេះ ដែលកម្ពុជបុត្រមិនអាចបំភ្លេចឧបការគុណអ្នកស្រីបណ្ឌិតបានឡើយ។

អ្នកស្រីបណ្ឌិត ប៉ូលីន ឌីផុន មានប្អូនប្រុសម្នាក់ ជាវេជ្ជ
បណ្ឌិតឯកទេសប្រសាទសាស្ត្រ (Médecin neurologue) នាម
ស្វាយរ៉ាន់ថន ចូលនិវត្តន៍រស់នៅជាយក្រុងប៉ារីសសព្វថ្ងៃ។

អ្នកស្រីបណ្ឌិតបានទទួលអនិច្ចកម្មនៅថ្ងៃ២១ឧសភា
២០១០ដោយរោគាពាធនាក្រុងប៉ារីសហើយគ្រួសារបានប្រារព្ធ
ពិធីតាមទំនៀមទម្លាប់សាសនា កាតុលីករបស់អ្នកស្រីបណ្ឌិត ។

ស្នាដៃសំខាន់របស់អ្នកស្រីបណ្ឌិតប៉ូលីនឌីផុនស្រង់ចេញពី ស៊ីត
aefek.free.fr

1962

Travaux Pratiques de micrographie et de morphologie végétales à l'usage des étudiants en SPCN-PCB, 2 tomes, 200 p., Phnom Penh, Cours photocopié.

1965

Cours de Biologie végétale à l'usage des étudiants en SPCN-PCB et en 1ère année de Pharmacie, 128 p., Phnom Penh, Cours imprimé (Imprimerie Decho Damdin).

1964

Liste des plantes médicinales utilisées en pharmacopée au Cambodge. 22 p. photocopiées, Phnom Penh.

1966

Cours de Botanique systématique, 207 p. photocopiées, Phnom Penh.

1968

« *Flore et végétation du plateau de Kirirom et de ses environs* ». Annales Faculté des Sciences, Université de Phnom Penh, pp. 127-172.

1969

La végétation du Sud-ouest du Cambodge, 261 p., 26 photos, thèse de doctorat de l'Université de Toulouse. Option: Botanique.

1970

« *La végétation du Sud-ouest du Cambodge* », (thèse publiée, 1ère partie). Annales Faculté des Sciences, Université de Phnom Penh, pp. 1-136, 24 photos.

1971

« *La végétation du Sud-ouest du Cambodge* », (thèse publiée, 2e partie). Annales Faculté des Sciences, Université de Phnom Penh, pp. 1-77, 8 photos.

1972

avec M.A. Martin, « *Guide botanique de la ville de Phnom Penh* ». Annales Faculté des Sciences, Université de Phnom Penh, pp. 1-88, 9 planches photos, 1 carte en couleur.

« *Plantes aquatiques de consommation courante au Cambodge* », Revue Agronomique.Khmère, Phnom Penh, pp. 17-78, + multigr.

« *Considérations générales sur les légumineuses* », Annales Faculté des Sciences, Université de Phnom Penh, pp. 89-107.

1975

Le genre Trapa d'Indochine, Phnom Penh, 17 p. (sous-presse : travail perdu)

Flore illustrée du Cambodge, Phnom Penh, 260 p., 950 photos en couleur (travail perdu par suite des événements)

1980

« *Nouveautés botaniques pour l'Indochine* », *Seksa khmer*, n°1-2, 1980, pp. 225-234.

1981

Considérations générales sur la végétation du Cambodge, Thèse 3e cycle, Option: Ecologie végétale, Faculté des Sciences d'Orsay, 1981, 280 p., 28 photos, 4 cartes.

« *Taxons nouveaux pour la flore de l'Indochine* », Bulletin Muséum national Histoire naturelle, Paris, 4e série, pp. 111-119.

« *Facteurs écologiques et végétation du Cambodge* », *Seksa khmer*, n°3-4, 1981, pp. 5-48.

avec J.-E. Vidal, « *Essai de transcription globale du cambodgien* », *Seksa khmer*, n° 3-4, 1981, pp. 186-212.

1982

« *Les végétaux dans l'alimentation khmère en temps normal et en période de famine* », *ASEMI*, XIII, 1-4 (Cambodge I), CEDRASEMI, Paris, 1982, pp. 155-169.

« *Bref aperçu sur les forêts cambodgiennes* », *Seksa khmer*, n° 5, 1982, pp. 145-174.

« *Végétation du Cambodge : endémisme et affinités de sa flore avec les régions voisines* », *CR, Socio Biogéographie*, n°58 (3), pp. 135-144.

1984

avec J.-E. Vidal, « *Les légumineuses-papilionoïdées du Cambodge* »,

Seksa khmer, n° 7, 1984, pp. 215-254.

1987

avec N.V. Thuân & Nyomdham, *Flore du Cambodge, du Laos et du Vietnam*, Muséum national Histoire naturelle, Paris, Fasc. 23, 258 p., 40 planches photos, 1 carte.

1999

avec Bernard Rollet, *Lexique des arbres forestiers du Cambodge*, Paris, Office national des forêts, 1999, 163 p

2000

Plantes utilisées au Cambodge, Phnom Penh, Dictionnaire trilingue khmer – anglais – français, préface de Maurice Fontaine, Membre de l'Institut, 915 p.

2009

Mise à jour et nouvelle édition du *Guide botanique de la ville de Phnom Penh*, préface du gouverneur de la ville Kep Chuktema, Editions Funan, 2010, 123 p.

[Cambodian tree species, Phnom-Penh, Cambodia tree seed project monography, 2004, 61 p.](#)

Taille : 5838 ko

អ្នកស្រាវជ្រាវ ២រូបបានជួបគ្នាក្នុងជំរុំជនភៀសខ្លួននៅប្រទេសថៃ គឺ បណ្ឌិតម៉ា
រីម៉ារតាំង និងបណ្ឌិតប៊ូលីន ឌីផុន (១៩៧៩)។សូមអាន G. Condominas &
R. Pottier, *Les réfugiés originaires de l'Asie du Sud-Est*, Paris,
La documentation française, 1982, p. 79: ph. 8: Khao I Dang
(7 décembre 1979), Camp de réfugiés cambodgiens dits
immigrants illégaux. Les retrouvailles de deux botanists,
condisciples au Muséum d'Histoire naturelle de Paris)។

BY PHON PAULINE

វចនានុក្រម
កម្ពុជា
កម្ពុជា

DICTIONNAIRE
des Plantes utilisées au
CAMBODGE

Dictionary of Plants
used in CAMBODIA

ក្រសួងសិទ្ធិ
អ្នកប្រកាសសៀវភៅ

2000

Pauline DY PHON, Docteur ès-Sciences
(Former Professor at the Royal University of Phnom-Penh)

THE BOTANICAL GUIDE
OF THE CITY OF PHNOM-PENH

LE GUIDE BOTANIQUE
DE LA VILLE DE PHNOM-PENH

Muntingia calabura (krâkhob)